

در این چند ماه گذشته، بازار آلبوم‌های بی‌کلام خیلی داغ شده با نمونه‌های خوب این روزها چطورید؟

هیاهوی سکوت

سیدعلی رضوی

معروف‌است که موسیقی ایرانی خواننده‌سالار است؛ یعنی بیشتر بار آلبوم‌ها به دوش خواننده‌هاست و آلبوم‌های بی‌خواننده چندان مخاطبی ندارند. اما در این یک‌سال گذشته، سکه به نفع تکنوازها چرخید و بازار آلبوم‌های تکنوازی با کارهای درجه‌بکی مثل کارهای علیزاده و کلهر، رونق دیگری پیدا کرد. البته سنتی‌ها مثل گذشته سهم بیشتری از این بازار داشتند؛ هر چند که کارهای تلفیقی زیبایی هم مثل «شهر خاموش» و «هیاهوی سکوت»، تحول خوبی را در موسیقی‌های تلفیقی بی‌کلام ایجاد کردند. البته خیر جایزه‌گرفتن بعضی از این آلبوم‌ها مثل «شهر خاموش» و «آواز گنجشک‌ها» هم در رونق بخشیدن این بازار بی‌تاثیر نبود. به خاطر همین رقتیم سراغ آلبوم‌های بی‌کلامی که بیشتر از همه در چند ماه گذشته در بازار صدا کردند. اگر شما هم کارهای بی‌کلام را دوست دارید، حتماً به این گزارش نگاهی بیندازید.

شهر خاموش / کیهان کلهر

برای کودکان حلیچه

زمانی که آلبوم «شهر خاموش» کیهان کلهر از سوی مجله‌سانگ لاینز به‌عنوان بهترین آلبوم سال معرفی شد، تازه همه فهمیدند که با چه اعجوبه‌ای در موسیقی ایران روبه‌رو هستیم. هر چند در ایران همه کلهر را به خاطر کارهای مشترکش باشجریان مثل «شب، سکوت، کوبر»، «بی‌توبه‌سر نمی‌شود» و... می‌شناسند. اما در تکنوازی و تلفیق موسیقی ایرانی با موسیقی‌های دیگر، بی‌شک یکی از وزنه‌های موسیقی ماست. شهر خاموش کاری است تلفیقی از موسیقی ایرانی و موسیقی‌های جهان که در دو بخش، یکی به صورت پداهه و دیگری به صورت ارکسترال اجرا شده‌است. این آلبوم برای کودکان حلیچه ساخته شده‌است.

پر/آلات کوشنان

از شرق تا شمال

از همان طرح جلد متفاوتش می‌توانید متوجه شوید که با یک آلبوم متفاوت سر و کار خواهید داشت. الان کوشان هر چند در ایران معروفیت چندانی ندارد ولی سال‌هاست آثار او در آمریکا و اروپا منتشر می‌شود. در مجامع مهم موسیقی موردنقد و بررسی قرار می‌گیرد. این آلبوم هم کاری است تلفیقی از موسیقی شرقی و ایرانی که کوشان آن را با ساز همیشگی خودش – سنتور – و به همراه ساز طبلکه‌سازی است شرقی اجرا کرده. جالب این است که بداندید آلبوم «پر»، منتخبی است از دو آلبوم کوشان به نام‌های «شرق تا شرق» و «روح شمالی» که در سال ۲۰۰۱ در ایالات متحده منتشر شده‌اند.

آواز گنجشک‌ها / حسین علیزاده

اگر فیلم آواز گنجشک‌های مجید مجیدی را دیده باشید، حتماً تحت‌تاثیر موسیقی فوق‌العاده آن قرار گرفته‌اید. خیلی‌ها معتقدند یکی از عوامل موفقیت آواز گنجشک‌ها و جایزه‌گرفتن آن در جشنواره‌های مهم دنیا همین آهنگسازی قوی آن است. اگر موسیقی

علیزاده را همراه با تماشای فیلم گوش کنید، آن‌وقت متوجه مهارت علیزاده در تلفیق تصاویر با آهنگ متن می‌شوید. اما به‌غیر از این،

شنیدن خود آلبوم هم خالی از لطف نیست؛ مثل باقی موسیقی فیلم‌های علیزاده که در فیلم یک جلوه و زیبایی دارند و به تنهایی جور دیگر.

ماومه / حسین علیزاده

هم ماه، هم مه

اصلا همین که اسم حسین علیزاده روی آلبوم باشد، کافی است تا یک آلبوم پرفروش و خوب تولید شود. آخرین کار حسین علیزاده هم «ماه و مه» نام دارد که همین اواخر سال پیش وارد بازار شد و البته مثل توپ هم صدا کرد. ماه و مه شامل دو بخش است؛ در بخش اول که «ماه» نام دارد، علیزاده با ساز شورانگیزی که خودش آن را ابداع کرده، قطعاتی را در ردیف افشاری اجرا کرده‌است. در بخش دوم هم که مه نام دارد، ساخته‌های علیزاده در شور همراه با اسلوی ساز و همراه با ارکستر اجرا می‌شود. در این آلبوم هم می‌توانید آهنگسازی‌های ناب و نوگر را بانه علیزاده را در تکنوازی‌ها و اجراهای گروهی‌اش بشنوید.

بی‌غبار عادت / اردشیر کامکار

کوبه‌ای‌های لطیف

از دشبیر کامکار، چیرگی و تسلط در موسیقی ایرانی و کمانچه‌نوازی را مثل نام‌خواندادگی‌اش از کامکارها به‌ارث برده. برای همین در این چند سال تبدیل شده است به یکی از ماهرترین آهنگسازان و نوازنده‌های ایرانی. البته بیشتر، او را به خاطر کار مشترکش با همایون شجریان یعنی آلبوم «ناشکیبا» می‌شناسند که در آن اردشیر کامکار قدرت آهنگسازی و نوازندگی‌اش را به خوبی به‌رخ کشیده‌است. در این آلبوم هم تمام بار آهنگ‌ها روی کمانچه‌هایی است که اردشیر کامکار و شروین مهاجر در کنار هم می‌نوازند و البته همراهی تنبک و سازهای کوبه‌ای هم در بعضی قطعات، زیبایی کار را بیشتر کرده‌است.

از کران زنده رود/ حسین کسایی

به اصفهان رو

آن‌ها که یک مقدار قدیمی‌ترند حتماً نام حسن کسایی برایشان خیلی آشناست؛ نوازنده قدیمی‌نی‌که از استاد‌های بی‌نظیر این‌ساز در ایران محسوب می‌شود؛ آن‌قدر بی‌نظیر که نوازنده‌های نی برای چیره‌دست شدن در این‌ساز همیشه به کارهای او رجوع می‌کنند. برای همین آمدن آلبوم جدید حسن کسایی با نام «از کران زنده رود» که در دو آلبوم عرضه شده، مژده خیلی خوبی برای دوستداران موسیقی ایرانی و سازنی بود. استاد کسایی از بازیماندگان سبک اصفهان در موسیقی ایرانی است و همان‌طور هم که از نام آلبوم پیداست، قطعات این آلبوم گرایش زیادی به مکتب اصفهان دارند.

خاطرات / فیروز و یسانلو

شنیده‌های نوجوانی

«آنچه می‌شنوید یاد‌کاری است از شنیده‌های نوجوانی‌ام تا حال که با انعکاس آن، خاطراتی هر چند کوتاه را یادآور شده‌ام.» این سرآغاز یادداشتی است که یسانلو آن را برای آلبوم خاطراتش نوشته. یسانلو را بیشتر به خاطر همکاری‌اش با علیرضا عساری می‌شناسند. او همیشه پایه ثابت کارهای عسار است و گیتار اول گروه را می‌نوازد. همین باعث شد تا کسانی که کارهای عسار را دوست دارند از خبر آمدن آلبوم جدید یسانلو خوشحال شوند. بعد هم اینکه در این قطعی موسیقی بی‌کلام باپ و کلاسیک غربی، آمدن آلبوم خاطرات برای هواداران باپ یک غنیمت بود.

هیاهوی سکوت/ گروه آنسوی، ماه

یک تلفیقی خوب

بیانو، کمانچه، گیتار باس و سازهای کوبه‌ای؛ این‌ها سازهایی‌اند که شاید اصلاً صدای آنها را تا به حال کنار هم نشنیده باشید چون تناسب چندانی با هم ندارند و این دقیقاً چیزی است که گروه «آنسوی ماه» – به سرپرستی رضا روحانی که نوازنده پیانوی گروه هم هست – به دنبال آن می‌گردند؛ تلفیق موسیقی ایرانی با موسیقی‌های غربی مثل کلاسیک و جاز. این تلفیق را هم می‌توانید در رنگ‌بندی سازها ببینید و هم در آهنگسازی متفاوت آن. این روزها احتمالاً زیاد قطعه‌های این آلبوم را مثل هیاهوی سکوت، عطر بهار (ماهور)، شب‌آبی، نوا و سفر از رادیو می‌شنوید.

ساینا/ محمد رضا مرتضوی

یک تنبک‌نوازی جامع

تا به حال یک آلبوم گوش کرده‌ید که از اول تا آخرش تنبک بزنند؟ خب، تعجب نکنید، می‌توانید آلبوم «ساینا» اثر محمد رضا مرتضوی را بگیرید و گوش کنید تا ببینید چگونه می‌شود فقط از یک ساز تنبک، یک آلبوم کامل در آورد. تنبک سازی است که معمولاً در همان حالت کلیشه‌ای خود می‌ماند و در اجرای ریتم‌های تکراری در قطعات ضربی و تصنیف‌ها شرکت می‌کند. اما ساینا کمی متفاوت‌تر است و در این آلبوم محمد رضا مرتضوی سعی کرده تا از همه‌جای تنبک برای ایجاد صداهای مختلف استفاده کند و به قول ناشر اثر، اهمیتش در آن است که تمام صداهای تولیدی بدون پردازش است.

همشهری جوان

بهترین بی‌کلام‌های موسیقی ایرانی از کجای آید این آوای دوست؟

در سال‌های گذشته تا دلتان بخواهد آلبوم‌های رنگ و وارنگ و تک‌قطعه‌های مختلف خودشان را توی دل مردم جا کرده‌اند. اما بی‌کلام‌ها کمتر فرصت توفیق داشته‌اند. با این حال آلبوم‌هایی بوده‌اند که توانسته‌اند مدت‌ها توی ماشین‌ها و خانه‌ها آویزه گوش همه شوند. این‌ها بی‌کلام‌های معروف این سال‌ها بوده‌اند:

نی‌نوا / حسین علیزاده

حسین علیزاده در تمام رشته‌های موسیقی ایرانی نشان داده به‌تمام و کمال استاد است. وقتی موسیقی فیلم می‌سازد، می‌شود «زیر تیغ» که هنوز که هنوز است در ذهن‌ها ماندگار است. اگر بخواید بی‌کلام بسازد، نی‌نوا می‌سازد که پرفروش‌ترین آلبوم بی‌کلام می‌شود و آهنگ‌های آن صداها بار از رادیو و تلویزیون پخش می‌شوند. اگر هم بخواهد موسیقی سنتی و باکلام کار کند، آثاری مثل «به تماشای آب‌های سپید»، «بی‌توبه‌سر نمی‌شود» و... را کار می‌کند. اما علیزاده از آن موقعی شناخته‌شده‌نی‌نوا را در بحبچه جنگ و دوران بعد از انقلاب آن چنان تاثیرگذار ساخت که حتی برای نسل‌های بعدی هم نوستالژیک شد. برای همین دیگر وقتی به زیر تیغ رسید، همه مطمئن بودند که قرار است یک موسیقی متن عالی را بشنوند.

باران عشق / ناصر چشم‌آذر

از وقتی آهنگ‌های لایت خارجی شد نقل خلوت آدم‌های روشنفکر و اهل فرهنگ و هنر، همیشه خلایک موسیقی لایت خوب در ایران حس می‌شد تا اینکه چشم‌آذر با یک آهنگسازی فوق‌العاده که به یک انقلاب شبیه بود، در موسیقی کلاسیک ایرانی اثری را خلق کرد که تحسین همه را برانگیخت. استفاده از نواهای طبیعی مثل صدای باران و موج دریا حس آرامش بخش آلبوم را دوچندان کرده. شاید اگر بخواهیم نمونه‌ای برای کارهای چشم‌آذر بیابیم، بتوانیم از آلبوم «لیگما» نام ببریم. «باران عشق» بدون شک در حد بهترین آلبوم‌های لایت جهان است.

از کرخه تا راین / مجید انتظامی

فیلم‌هایی که موسیقی متن خوبی دارند، معمولاً فیلم‌های تاثیرگذار و خوبی می‌شوند. «بوی پیراهن یوسف» هم یکی از آن فیلم‌هایی است که بخش مهمی از نوستالژی‌اش را مدیون آهنگسازی قوی و

بی‌نظیر مجید انتظامی است؛ موسیقی متنی که شاید خیلی بیشتر از فیلمش معروف شد و خیلی‌ها بوی پیراهن یوسف را با موسیقی متن آن می‌شناسند. این موسیقی بعد‌ها خیلی سرزبان افتاد؛ تا آنجا که حتی سبک‌های مختلف مداحی از روی تم آن ساخته شدند. شاید هیچ‌کس بهتر از انتظامی نمی‌توانست از پس موسیقی فیلم‌هایی مثل «بوی پیراهن یوسف» و «از کرخه تا راین» بر بیاید.